

Frågor & svar - Kontaktpersons nätverksträff 2025-11-27

Område - Reservrutiner

Hur ofta kommer man att göra test av reservrutinerna?

Det finns ingen generell tidplan för det. Varje verksamhet ansvarar själva för att öva med den regelbundenhet som bedöms relevant.

Område - Ramverk

Vilket Medlemskap ska patienter med skyddade personuppgifter ha?

Den 7 november gjordes nya inställningar i Cosmic för att personer med skyddade personuppgifter inte längre ska ha Län eller Medlemskap Län i sina patientkort. Det betyder att till exempel tidigare registrerat folkbokföringslän inte syns på dessa patienter.

Medlemskap Skyddade personuppgifter behöver läggas på för dessa patienter, då går patienten att boka. OBS. Giltighetstid behöver inte läggas till i medlemskapet. Om du inte kan boka besök för en patient med Skyddade personuppgifter varnar Cosmic för att medlemskap saknas och patienten kan inte bokas. Då behöver du alltså lägga till Medlemskap Skyddade personuppgifter.

Följ manual [Cosmic, patientlisten, meny, patientkortet, manual-Folkhälsa och sjukvård](#)

Område - Resursplanering

När kommer det tillbaka att man ser vem som gjort en notering i tidboken? Det är en funktion som verkligen saknas.

Svar: Funktionen stängdes av hösten 2023 eftersom den orsakade seghet i Tidbok. Nu har den gjorts om så att bara användar-ID visas i tooltip, vilket inte orsakar samma seghet som när namnet visades. Funktionen är tillgänglig igen från och med Cosmicversion 5.1.0 som troligen kommer till hösten 2026.

Område - Vårdokumentation

Ni har uppgraderat UMS så att även AV-graft kan läggas till. Det innebär att två av tre möjliga accesser för Dialys finns med. CDK saknas dock fortfarande. Om AV-fistel och AV-graft ska finnas med blir det konstigt om inte det sista alternativet finns med. Finns det några planer på att lägga till även CDK?

Vad som ska vara med i UMS är inget som vi på e-hälsa tar beslut om lokalt för Region Jönköpings län. Cambio bestämde 2023 att innehållet ska följa nationell standard och utgå från Socialstyrelsens informationsspecifikation för uppmärksamhetsinformation och ser likadan ut för alla Cosmic-kunder. Ny version av specifikationen publiceras vanligen en gång per år och därefter justeras innehållet i UMS. Nästa release förväntas ske i december 2025.

Kan vi skicka in önskemål om att få med CDK?

Svar: Just nu är det inte möjligt på grund av att vi saknar representation i socialstyrelsens referensgrupp. Denna fråga är under utredning.

Vem/ vilken instans ska registrera "Samtyckte till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation"? Är det endast på en vårdcentral och vid akut inläggning eller kan det även vara på en mottagning dit man fått remiss, t ex. hudmottagningen.

Svar: Alla vårdande enheter, som har en vårdrelation till en patient kan och bör ha som rutin att dokumentera vad som gäller för denne angående "Samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Samtycket registreras per klinik.

Respektive verksamhet behöver alltså ta fram rutiner för hur detta hanteras på bästa och smidigaste sättet, så att information finns på plats när den behövs.

Hur är det med psykiatrijournalen? Är det enskilt samtycke för den eller ingår den i "regionens samtycke"?

Som medarbetare har du tillgång till journalinformation inom din vårdgivare, exempelvis Region Jönköpings län, om du har en vårdrelation till patienten och det finns ett behov av informationen för att kunna utföra vården av patienten. Således gäller detta även journalinformation inom psykiatrin.

För att kunna ta del av journalinformation från externa vårdgivare (en vårdgivare som inte ingår i den organisation/huvudman som användaren är anställd inom) krävs patientens samtycke.

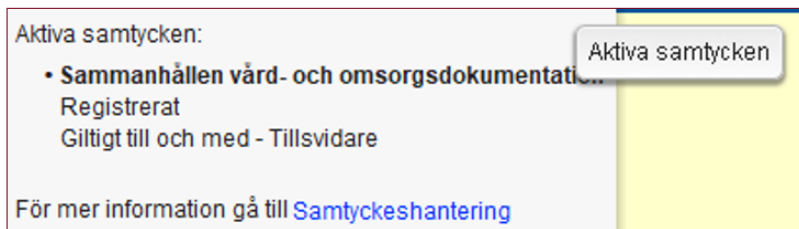
Det har inte skett någon förändring kring regelverket för samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Det är endast stället vi registrerar detta på i Cosmic som är förändrat.

Ett önskemål finns om ni vill säga något kortfattat om den nya Symbolen för Samtycke i Cosmic, det stod om det i nyhetsbrevet i november.

Den nya symbolen, en liten "sköld", dyker upp i patientlisten när det finns ett samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation registrerat i Cosmic för den inloggade kliniken. Genom att klicka på skölden öppnas en sidopanel som beskriver vilken typ av samtycke det rör sig om.

När ett samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation skapas på en klinik, medger det att den kliniken har samtycke från patienten att läsa journalinformation från andra vårdgivare (annan huvudman).

Att läsa journalinformation från andra vårdande enheter inom den egna vårdgivaren, kräver inget samtycke från patienten.

Aktiva samtycken:

- Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation...
Registrerat
Giltigt till och med - Tillsviare

För mer information gå till [Samtyckeshantering](#)

Aktiva samtycken

Medarbetare upplever att det är lite otydligt om de inte får läsa anteckningar från privata vårdcentraler inför deras första besök med patienten, utan att det finns registrerat samtycke. De ska då alltså inte läsa något från vårdcentralen inför nybesöket?

Här får vi tänka, vad är bäst för Ester? Vi tar ansvar för vårt steg, ger feedback till steget före och underlättar för steget efter.

Om en remiss skickas till en annan vårdgivare, är det värdefullt att den remitterande enheten skriver i remissen att samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation finns. Då blir det smidigt för mottagande enhet att jobba vidare med det som efterfrågas i remissen. Om remissen kommer från vårdande enhet inom den egna vårdgivaren, behöver inte samtycke inhämtas för att läsa nödvändig journalinformation som behövs för att kunna utföra vården.

Som mottagare av remissen är man ansvarig för att inhämta sådan journalinformation som krävs för att kunna bedöma remissen och genomföra besöket på ett patientsäkert sätt, med bästa möjliga förutsättningar för patienten.

Det är därför viktigt att denna fråga aktualiseras när en remiss ska skickas, och det bör då anges i remissen att samtycke finns (eller inte..)

Det pågår ett arbete kring hantering av samtycke i remissmallar och samtliga ska ses över.

Kommer det ett rekommenderat arbetssätt för samtyckeshantering?

Det finns manual och rekommenderat arbetssätt för hur registrering av samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation går till på Folkhälsa och sjukvårdswebben/ Administration/ Cosmic/Cosmics delar/ Samtyckeshantering/Samtyckeshantering i Cosmic/ Manualer.

För att processen med att hantera Samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation ska fungera så smidigt som möjligt, är det viktigt att ni tar fram rutiner för hur detta ska ske.

En rekommendation är att detta kontrolleras exempelvis vid:

- Början av en vårdprocess
- Början av ett vårdtillfälle
- Ankomstregistrering vid ett planerat eller akut besök
- När en remiss ska skickas till enhet med annan vårdgivare (vårdenhet med annan huvudman än den som skickar remissen)

Får jag inom region Jönköpings län om vårdrelation finns, läsa anteckningar från andra enheter utan samtycke medan samtycke krävs om jag vill läsa anteckningar från privata vårdcentraler?

Svar: Som medarbetare har du tillgång till journalinformation inom din vårdgivare, exempelvis Region Jönköpings län, om du har en vårdrelation till patienten och det finns ett behov av informationen för att kunna utföra vården av patienten.

För att kunna ta del av journalinformation från externa vårdgivare (en vårdgivare som inte ingår i den organisation/huvudman som användaren är anställd inom) krävs patientens samtycke.

Kommer ikonen i patientlisten att kvarstå framöver, eller är det bara tillfälligt?

Tidigare har vi angivit specifika register under Samtycke. Nu går inte det...?

Svar: Ikonen för samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation kommer att finnas kvar i patientlisten.

Det är bara informationen om samtycke till sammanhållen journalföring som flyttats från Gemensamma dokument till den nya vyn "Samtyckeshantering". Övriga samtycken kommer att finnas kvar i Gemensamma dokument.

Vill ni förtydliga vad som gäller för barn gällande samtycke?

Svar: För barn upp till 18 år behövs inget inhämtat samtycke till sammanhållen vård och omsorgsdokumentation. Det kan dock vara bra att ha en dialog med de barn som bedöms vara så mogna att det kan förstå vad ett samtycke innebär och att de kan fatta ett beslut om detta.

Det pågår nationellt arbete kring detta och mer information kommer när sådan finns.

Gäller samtycke även för NPÖ

Svar: Samtycket gäller även för NPÖ.

Vilken profession kan/ska registrera samtycket?

Svar: Alla som har behörighet att dokumentera i Cosmic kan göra en registrering av samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Är det någon tidsaspekt knutet till samtycket?

Svar: I nuläget har Region Jönköpings län valt att inte ha ett "till och med datum" vid registrering av samtycke till sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Syns symbolen på kliniknivå eller mottagningsnivå?

Svar: Symbolen för att det finns en registrering och samtycke syns överallt i patientlisten inom den klinik där registreringen skett.

Kommer symboler "skölden" i patientlisten synas även i kommunen, när de tex får en läkemedelslista via messenger?

Svar: Skölden visas för den kliniken som har fått samtycket att ta del av journalinformation som finns utanför den egna vårdgivaren. Om exempelvis Medicinkliniken Jkp har fått ett samtycke, så kommer skölden att visas för medarbetare i medicinklinikens journal och det är dessa medarbetare som har rätt att läsa journalinformation från andra vårdgivare. Om en annan klinik loggar in på samma patient så syns inte detta samtycke. Man ser alltså bara den egna klinikens samtycken.

I Link skapas ett separat samtycke när ett samordningsärende startas. Inget är förändrat i den processen.

Kan patienter reg. samtycke själva via 1177?

Svar: I dagsläget kan invånare ge samtycke för organdonation och för onkogenetisk utredning. Framöver kommer invånare att kunna både ta bort givna samtycken och ge samtycken. Detta är under arbete.

Måste samtycket ske vid ett fysiskt besök med patienten, eller är det okej att samtycke ges via telefon?

Svar: Det går bra registrera ett samtycke till sammanhållen vård – och omsorgsdokumentation i samband med ett samtal med patienten på telefon.

Kommer nuvarande samtycke för sammanhållen journalföring i Gemensamma dokument släckas, i så fall när?

Svar: Dokumentation angående samtycke till sammanhållen journalföring i Gemensamma dokument kommer att synas där i en månad. Efter detta arkiveras information. Det går dock alltid att hitta denna information i avdelningen "Arkiv" i Gemensamma dokument.

Hur gör vi med samtycke när vi smittspårar kring en patient? Säg att vi fått namn och personnummer av index, då går vi in i dennes journal och kollar upp om och ev när denne blivit provtagen och gör åtgärd efter det. Vi skulle teoretiskt kunna ringa och fråga om samtycke men det kommer bli väldigt krångligt då inte alla pratar svenska eller inte alltid har ett fungerande telefonnummer.

Svar: När en smittspårningsprocess har startat och en indexpatient förmedlat vilka personer som blivit exponerade för smitta och således behöver provtagning och eventuell åtgärd, har ni en vårdrelation till denna/dessa patienter på er klinik.

I Cosmic BoS är inställningen i urval vad som visas i vyerna " Alla vårdgivare", det vill säga alla beställningar, provtagningar och provsvar som finns för en patient visas (både från RJL och privata vårdvalsenheter). Detta är av patientsäkerhetsskäl, då det annars skulle bli risk att viktig information filterats bort.

Om provtagning behöver ske, görs en beställning i BOS och meddelande om detta lämnas till patienten. Detta kan ske via brev, telefonsamtal eller via meddelande på 1177. I samband med detta är det lämpligt att fråga om samtycke till sammanhållen vård och omsorgsdokumentation, ifall behov finns att läsa journalinformation från annan vårdgivare.

Tacksam om ni kan göra en speciell PP just angående samtycke som vi kan använda vid information till övriga på enheten.

Svar: Ett arbete kommer ske med att sätta ihop en presentation. Information går ut när den är klar.

Efter senaste uppgraderingen kommer namnen inte i bokstavsordning i listan för vårdpersonal när man ska göra en journalanteckning. Hur fungerar sorteringen? Ska det ändras tillbaka vid nästa uppgradering?

Namnen ligger i bokstavsordning men om användaren söker på namn genom att skriva början till namnen så ändras ordningen då filterfunktionen gör att det söks på samtliga kombinationer av bokstäverna. Ex. söker ni på La (som i Larsson) kommer även ex. Paula, Lars, Ola, Klahr, Balder, Niklas upp som förslag och då blir ordningen en annan. Vi har framfört till Cambio att sökfunktionen inte är så bra men vet inte när det kommer en förändring. Ju mer du skriver av namnet desto bättre blir sökningen.

Vi upplever att de senaste 2 veckorna har mallar försvunnit vid flera tillfällen när ny anteckning väljs. De är tillbaka efter omstart av Cosmic men är detta något större fel, kommer det åtgärdas vid uppgraderingen?

Detta ska ni felanmäla, inget känt fel. Det är viktigt att ni i felanmälan anger tidpunkt för felet som uppkommer samt tar skärmdumpar.

Vi har upptäckt att det tillkommit en dialogruta när man stängt ner ett diktat för att sedan öppna upp och fortsätta skriva/ändrat i diktat, är detta en ruta som tillkommit efter uppgraderingen i fredags? Varför? Blir ännu mer klick.....

Detta är ett fel, ibland försvinner rutan utan att ni behöver klicka på den och ibland måste man klicka ok. Det kommer när du har gjort ändringar kopplat till anteckningen, till exempel signerat, och behöver därmed stänga detta fönster." Detta meddelande kommer ofta bara fram i någon sekund innan det försvinner så att man inte ens hinner se vad som står och ibland stannar det kvar och man får klicka ok för att få bort det.

Det har ingen påverkan på anteckningen så ni kan bortse från det och bara klicka på ok om den stannar kvar. Kommer att rättas v. 12...

Dialogrutan är mycket irriterande - fel borde åtgärdas snabbare - går det inte kräva av Cambio att de rättar till uppenbara fel?

Svar: Vi utreder det och har en dialog med Cambio om det.

Område - Läkemedel

Vilken information har gått ut angående Nationella Läkemedelslistan (NLL)?

Svar: Vi har fått flera frågor kring NLL och om den information som gått ut. Vi har slagit ihop frågorna till en så hoppas vi att alla ska få svar på sin fråga.

Följande information har gått ut:

- Information på dialogmöten med samordnare för Cosmic
- Aulamöten för läkare inom specialistvården på regionens sjukhus (inbjudan utskickad från chefsläkare och patientsäkerhet)
- Distriktsläkarinfo inom primärvården
- Cosmicnyhet på "Aktuellt för chefer" med information och APT-material
- Mail till Cosmicsamordnare
- Information på personalrumsskärmar (från 11/11 under 2 veckor)
- Cosmicnyhet på intranätet med information om utbildning

Vi valde att inte ha med information om NLL i nyhetsbrevet för att inte skapa förvirring eftersom aktiveringen av NLL i Cosmic inte genomfördes vid ordinarie uppgradering av Cosmic.

Mer information om NLL finns på vår Cosmicsida på FS-webben under Läkemedel. Här finns information om rekommendationer och riktlinjer och det finns även Frågor och Svar med vanligt förekommande frågor. <https://folkhalsaochsjukvard.rjl.se/administration/cosmic/cosmics-delar/lakemedel/?accordionAnchor=452340>

Digital utbildning om NLL finns i LoK.

Datorn fyller själv i ett samtycke för NLL 3 veckor framåt. Ska vi se det som att det tillfälliga samtycket gäller under denna tiden? Vad innebär Individuellt samtycke?

Svar: I Cosmic är det förvalt att samtycket ska gälla i tre veckor vilket är det rekommenderade. Vet man att vårdtillfället eller vårdkontakten är för längre tid går det att ändra. Det tillfälliga samtycket gäller för hela vårdenheten (ex. en klinik eller en vårdcentral) som har tagit emot och registrerat samtycket medans om man bockar i individuellt samtycke så gäller det endast för den person som registrerar samtycket. Det individuella samtycket ska endast användas om patienten aktivt efterfrågar det.

Läs mer om samtycken i NLL här: [Cosmic, Samtycken i Nationell läkemedelslista](#)

Övrig information NLL

Hälsa- och sjukvårdspersonal som inte är behörig till NLL kommer få en dosikon med röd triangel i patientlisten oavsett om det är en dospatient eller inte. Cambio arbetar med att lösa detta.

Område – Beställning och svar (BoS) /Gemensam beställning

Gällande det med att namn ligger kvar i röntgenremisser och beställningar av prover när man väljer ny. Det pratades om det på filmen men varför är det så? I jämförelse med att mallarna ändrades då det ofta blir fel, går det inte göra likadant här?

Det krävs att leverantören av systemet ändrar detta och eftersom det är andra regioner som vill fortsätta ha det som det är nu så har vi efterfrågat en utveckling som innebär att det blir valbart hur man vill konfigurera detta. Vi har inte fått denna utveckling ännu.

Gemensam beställning – Klinisk kemi etc. I filmen står det att alla som gör beställningar rekommenderas göra utbildningen, sedan sägs det att det gäller superanvändarna. Vad gäller?

Alla som ska hantera den här typen av beställningar behöver ta del av eLearningfilmerna och manual för att veta hur man ska göra i systemet. När det gäller visningstillfällena så få alla som vill, delta men superanvändare bör delta för att för att kunna stötta sina medarbetare inom verksamheten.

I Inkorg svar när jag kollade en annan enhet än den jag var inloggad mot så hoppade det tillbaka till den enhet jag var inloggad på emellanåt. Är det ett känt fel?

Svar: Så ska inte systemet bete sig och detta är inte ett känt fel. Om detta händer igen behöver ni göra en felanmälan till IT-Kundservice.

Område – Remiss

När kommer remissmallarna uppdateras så samtycke är obligatorisk att fylla i?

Svar: Detta är ett pågående arbete och samtycke kommer att ingå i samtliga remissmallar framöver. Samtyckesfältet kommer sannolikt inte att vara obligatoriskt då merparten remisser skickas inom samma vårdgivare, då det skulle innebära onödig administration.

Undantag kommer dock att finnas. När remissen skickas utanför Cosmic, exempelvis som utgående eRemiss eller pappersremiss, bör samtycke fortsatt vara obligatoriskt att ange.

Vi hade en fråga om varför telefonnummer nu är tvingande i remissmallar till specialistvård? Det står ju redan i patientkortet. Finns en bra kommentar från Emma Rosenquist om detta på regionens nyhet.

Trodde vi skulle bort från mer dubbeldokumentation...

Svar: För att säkerställa att patienten snabbt kan kontaktas vid behov per telefon är det nu obligatoriskt att ange telefonnummer till patient eller annan person (t.ex. god man, vårdnadshavare, anhörig) i remissmallen Vårdbegäran specialistvård. Tidigare har kontaktuppgifter ibland saknats vid akuta fall, vilket lett till förseningar i behandlingen. För att undvika detta har behovet diskuterats i dialogmöte med Cosmicsamordnare under hösten 2025 och beslut har fattats om att telefonnummer ska vara obligatoriskt i remissmallen.

I nyheten om telefonnummer som tvingande fält står det att det gäller specialistvård men vi ser det bara till opererande kliniker?

Svar: Förändringen är enbart utförd i remissmallen Vårdbegäran specialistvård.

Område - Övrigt

Kan ni lägga till innehållsförteckning i början av KPN informationsfilm/pdf? Precis på samma sätt som det finns innehållsförteckning i nyhetsbrevet för Cosmic. Det skulle hjälpa oss i verksamheten så mycket om vi med en sådan innehållsförteckning direkt kunde få en översikt om vad film/pdf innehåller.

Tack för input, det tar vi med till nästa uppdatering.

Kommer symboler "sängen" i patientlisten synas även i kommunen, när de tex får en läkemedelslista via messenger?

Svar: Ja. När en patient blir inskriven i slutenvård kommer sängikonen synas för alla som öppnar upp patienten i patientlisten, även för kommunen.

Vi fick ju verksamhetsuppdrag för Cosmic nyligen för våra enheter men då fanns inte detta för Närakuten. Men när jag tittade häromdagen fanns verksamhetsuppdrag Cosmic även för närakuten och under det låg då enbart AT-läkare

Svar: Vi har påbörjat en utredning för dessa verksamhetsuppdrag, det är oklart vilka som behöver ha dem. Information kommer skickas ut till alla verksamheter som bemannar Närakuterna.

Får man skicka i 1177 till patient med skyddad id?

Svar: Ja

Övriga kommentarer:

Är bra om alla har samma rutin gällande telefonnummer för de som har skyddad ID

Telefonnumren i patientkortet måste innehålla +46 och inga mellanslag. Det går inte att spara annars

Nästa kontaktpersonsnätverksträff 2026-03-26

Glöm inte att titta på informationsfilmen som publiceras innan nätverksträffen.